

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tiende Afdeling)

4. juni 2015*

»Præjudiciel forelæggelse — skatter og afgifter — direktiv 92/83/EØF — punktafgift — øl — artikel 4 — små uafhængige bryggerier — reduceret punktafgiftssats — betingelser — ingen drift på licens — drift på grundlag af en fremstillingsproces tilhørende tredjemand og autoriseret af denne — autoriseret anvendelse af denne tredjemands varemærker«

I sag C-285/14,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af cour de cassation (Frankrig) ved afgørelse af 3. juni 2014, indgået til Domstolen den 11. juni 2014, i sagen:

Directeur général des douanes et droits indirects,

Directeur régional des douanes et droits indirects d'Auvergne

mod

Brasserie Bouquet SA,

har

DOMSTOLEN (Tiende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C. Vajda (refererende dommer), og dommerne A. Rosas og E. Juhász,

generaladvokat: N. Jääskinen

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Brasserie Bouquet SA ved avocat F. Molinié
- den franske regering ved J.-S. Pilczer og D. Colas, som befuldmægtigede
- den græske regering ved K. Nasopoulou, som befuldmægtiget
- Europa-Kommissionen ved F. Dintilhac og M. Wasmeier, som befuldmægtigede,

* Processprog: fransk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4, stk. 2, i Rådets direktiv 92/83/EØF af 19. oktober 1992 om harmonisering af punktafgiftsstrukturen for alkohol og alkoholholdige drikkevarer (EFT L 316, s. 21).
- 2 Anmodningen blev indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side directeur général des douanes et droits indirects og directeur régional des douanes et droits indirects d'Auvergne og på den anden side Brasserie Bouquet SA (herefter »Brasserie Bouquet«) vedrørende anvendelse af den reducerede punktafgiftssats på øl produceret af Brasserie Bouquet i årene 2007-2010.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 I 3., 7. og 17. betragtning til direktiv 92/83 anføres:

»[F]or at det indre marked kan fungere tilfredsstillende, bør der fastsættes fælles definitioner for alle de pågældende produkter.

[H]vad angår øl fremstillet i små uafhængige bryggerier og ethanol fremstillet i små destillerier er det nødvendigt at finde fælles løsninger, som gør det muligt for medlemsstaterne at anvende reducerede punktafgiftssatser for disse produkter.

[...]

[I] de tilfælde, hvor medlemsstaterne har mulighed for at anvende reducerede satser, må disse satser ikke føre til konkurrencefordrejning i det indre marked.«
- 4 Artikel 4 i direktiv 92/83 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne kan for øl, der brygges af små uafhængige bryggerier, på følgende betingelser anvende reducerede punktafgiftssatser, som kan være forskellige alt afhængigt af den årlige produktion på de pågældende bryggerier:

 - [D]e reducerede satser gælder ikke for virksomheder, der producerer over 200 000 hl øl om året.
 - [D]e reducerede satser, der kan ligge under minimumssatsen, må ikke ligge mere end 50% under den normale nationale punktafgiftssats.

2. I forbindelse med de reducerede satser forstås ved »små uafhængige bryggerier« et bryggeri, der er juridisk og økonomisk uafhængigt af andre bryggerier, og som benytter lokaler, der er fysisk adskilt fra andre bryggeriers lokaler og ikke drives på licens. Ved samarbejde mellem to eller flere små bryggerier med en samlet årlig produktion på ikke over 200 000 hl kan disse imidlertid behandles som et enkelt lille uafhængigt bryggeri.

3. Medlemsstaterne påser, at de reducerede satser, de måtte fastsætte, på samme måde finder anvendelse på øl, der leveres på deres område fra små uafhængige bryggerier i andre medlemsstater. De skal navnlig sikre, at ingen enkelt levering fra en anden medlemsstat pålægges større punktafgifter end nøjagtigt tilsvarende nationale produkter.«

Fransk ret

- 5 Artikel 178-0a, punkt A i bilag III til code général des impôts (lov om skatter og afgifter), der gennemfører artikel 4 i direktiv 92/83, er affattet som følger:

»Med henblik på anvendelsen af de reducerede satser for den specifikke told, der er nævnt i femte til ottende afsnit i artikel 520 A, I, litra a), i code général des impôts, skal et lille uafhængigt bryggeri forstås som et bryggeri med hjemsted i en medlemsstat i Det Europæiske Fællesskab, som overholder følgende kumulative kriterier:

- 1° Det producerer årligt mindre end 200 000 hl øl.
- 2° Det er juridisk og økonomisk uafhængigt af andre bryggerier.
- 3° Det benytter lokaler, der er fysisk adskilt fra andre bryggeriers lokaler.
- 4° Det drives ikke på licens.

Ved samarbejde mellem to eller flere små bryggerier med en samlet årlig produktion på ikke over 200 000 hl kan disse behandles som et enkelt lille uafhængigt bryggeri.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 6 Brasserie Bouquet driver en restaurant, hvorfra der sælges øl af egen produktion.
- 7 Denne produktion er i overensstemmelse med en aftale dateret den 10. december 1998 benævnt »Aftale om medlemskab af Cercle des 3 brasseurs« indgået med ICO 3B SARL (herefter »medlemskabsaftalen«). I henhold til medlemskabsaftalen gav ICO 3B SARL Brasserie Bouquet tilladelse til at benytte dets varemærker og forretningskendetegn »LES 3 BRASSEURS« og påtog sig at videregive sin knowhow og navnlig at fremlægge gærstammerne.
- 8 Til gengæld skal Brasserie Bouquet overholde de forpligtelser, der fremgår af dokumentet med overskriften »Cercle des 3 brasseurs' bibel«, som navnlig indeholder nærmere oplysninger om den nævnte knowhow og fremstillingsprocessen i et mikrobryggeri. Det fremgår ligeledes af medlemskabsaftalen, at Brasserie Bouquet er forpligtet til at indkøbe visse produkter udelukkende fra ICO 3B SARL og skal betale dette selskab et beløb for at indtræde i »Cercle des 3 brasseurs« samt et fast månedligt beløb.
- 9 Da Brasserie Bouquet anså sig selv for at opfylde betingelserne fastsat i artikel 178-0a, punkt A i bilag III til code général des impôts som et lille uafhængigt bryggeri, angav det de mængder øl, der er fremstillet på forretningsstedet hos toldmyndighederne på grundlag af den reducerede punktafgiftsats, som fastsat i artikel 520 A, I, litra a), i code général des impôts.
- 10 Nævnte myndigheder tilsendte Brasserie Bouquet en efteropkrævning, hvori de bestred anvendelsen af denne reducerede sats for perioden fra december 2007 til november 2010, og sendte efterfølgende Brasserie Bouquet en opkrævning på det beløb, som de havde krævet.

- 11 Da Brasserie Bouquet hverken fik medhold i dets administrative klage eller derefter i den ved tribunal de grande instance de Clermont-Ferrand (den ordinære domstol i Clermont-Ferrand) anlagte sag, iværksatte det appel ved cour d'appel de Riom (appelretten i Riom), som gav Brasserie Bouquet medhold. Toldmyndighederne indbragte denne afgørelse for cour de cassation (kassationsretten).
- 12 Sidstnævnte ret har anført, at det, vedrørende den sag, som er indbragt for denne ret, er vigtigt at få oplyst – under hensyn til betingelserne i artikel 4 i direktiv 92/83, for at et bryggeri kan betegnes som et lille uafhængigt bryggeri, og dermed drage fordel af den reducerede punktafgiftssats – hvad der forstås ved betingelsen om, at driften ikke må være »på licens«, som den fremgår af den nævnte artikel 4, stk. 2.
- 13 Det er under disse omstændigheder, at cour de cassation har besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 4, stk. 2, i [direktiv 92/83] fortolkes således, at der ved drift på licens udelukkende forstås drift på licens ved udnyttelse af et patent eller et varemærke, eller kan det fortolkes således, at drift på licens forstås som drift på grundlag af en fremstillingsproces tilhørende tredjemand og autoriseret af denne?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 14 Som den franske regering og Europa-Kommissionen har bemærket i deres skriftlige indlæg, foreslår det præjudicielle spørgsmål, som det er formuleret af den foreliggende ret, to mulige fortolkninger af begrebet »på licens« som omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 92/83, idet medlemskabsaftalen indeholder elementer, som henhører under begge fortolkninger. I medfør af denne aftale har Brasserie Bouquet nemlig tilladelse til samtidig at benytte ICO 3B SARL's varemærker og fremstille øl efter den fremstillingsproces, der tilhører denne.
- 15 Der skal henvises til, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 267 TEUF, tilkommer denne at give den nationale ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Ud fra dette synspunkt påhviler det Domstolen i givet fald at omformulere de spørgsmål, der forelægges den (jf. bl.a. dom Le Rayon d'Or, C-151/13, EU:C:2014:185, præmis 25 og den deri nævnte retspraksis).
- 16 I denne henseende fremgår det af begrundelsen for anmodningen om præjudiciel afgørelse, at den foreliggende ret, med henblik på at træffe afgørelse i den appelsag, som er blevet iværksat ved denne ret, har behov for at vide, om fremstillingen af øl på betingelser som dem, der er fastsat i medlemskabsaftalen, udgør drift »på licens« som omhandlet i artikel 4, stk. 2, første punktum, i direktiv 92/83.
- 17 Herefter skal det forelagte spørgsmål forstås således, at det nærmere bestemt ønskes oplyst, om betingelsen i artikel 4, stk. 2, i direktiv 92/83 – hvorefter et bryggeri ikke må drives på licens – med henblik på anvendelsen af den reducerede punktafgiftssats på øl, ikke er opfyldt, hvis det pågældende bryggeri fremstiller dets øl i overensstemmelse med en aftale, i medfør af hvilken det har tilladelse til at benytte tredjemands varemærker og fremstillingsproces.
- 18 Hvad angår begrebet »på licens«, således som det fremgår af artikel 4, stk. 2, i direktiv 92/83, følger det af såvel dette direktivs tredje betragtning som af overskriften til dette, at det med henblik på at sikre et velfungerende indre marked tilsigter at fastlægge fælles definitioner for alle de omhandlede varer, og at det indgår i en strukturharmoniseringspolitik vedrørende punktafgifterne på alkohol og alkoholholdige drikkevarer. For at sikre en ensartet anvendelse af direktiv 92/83 skal de begreber, der anvendes i

direktivet, fortolkes uafhængigt ud fra ordlyden af de omhandlede bestemmelser samt direktivets formål (jf. dom *Glückauf Brauerei*, C-83/08, EU:C:2009:228, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis).

- 19 Ved i øvrigt at fastsætte anvendelsen af en reduceret punktafgiftssats på øl, der er brygget af små uafhængige bryggerier under visse betingelser, udgør artikel 4 i direktiv 92/83 en undtagelse fra anvendelsen af den normale punktafgiftssats for øl. Betingelserne for anvendelse af den nævnte reducerede punktafgiftssats skal følgelig fortolkes indskrænkende.
- 20 Hvad angår disse betingelser indeholder stk. 1 i den nævnte artikel 4 en kvantitativ betingelse, som vedrører et bryggeris årlige maksimumsproduktion på 200 000 hl øl. Stk. 2 i samme artikel 4, som bestemmer, at et lille uafhængigt bryggeri er et bryggeri, der er juridisk og økonomisk uafhængigt af andre bryggerier, og som benytter lokaler, der er fysisk adskilt fra andre bryggeriers lokaler og ikke drives på licens, fastsætter således en kvalitativ betingelse, som omhandler et sådant bryggeris uafhængighed i forhold til andre bryggerier (jf. i denne retning dom *Glückauf Brauerei*, C-83/08, EU:C:2009:228, præmis 22-24).
- 21 Hvad angår formålet med direktiv 92/83 med hensyn til øl fremstillet i små uafhængige bryggerier følger det af 7. og 17. betragtning til dette direktiv, at direktivet tilsigter vedtagelsen af fælles løsninger, som gør det muligt for medlemsstaterne at anvende reducerede punktafgiftssatser for disse produkter, men disse satser må ikke føre til konkurrencefordrejning i det indre marked. Det nævnte direktiv tilsigter således at undgå, at en sådan reduktion af punktafgiften indrømmes bryggerier, hvis størrelse og produktionskapacitet kan ligge til grund for sådanne fordrejninger (jf. i denne retning dom *Glückauf Brauerei*, C-83/08, EU:C:2009:228, præmis 25 og 26).
- 22 Følgelig er det efter artikel 4, stk. 2, i direktiv 92/83 et krav, at små bryggerier, hvis årlige ølproduktion er under 200 000 hl, reelt er uafhængige af andre bryggerier både hvad angår deres juridiske og økonomiske struktur og hvad angår deres produktionsstruktur, når de benytter lokaler, der er fysisk adskilt fra andre bryggeriers lokaler, og ikke drives på licens (dom *Glückauf Brauerei*, C-83/08, EU:C:2009:228, præmis 27).
- 23 At der ikke må foreligge en drift på licens udgør således én af de betingelser, der har til formål at sikre, at det pågældende lille bryggeri reelt er uafhængigt i forhold til andre bryggerier. Det følger heraf, at begrebet drift »på licens« skal fortolkes således, at det omfatter fremstillingen af øl under enhver form for autorisation, hvorunder det fremgår, at det nævnte lille bryggeri ikke er fuldstændig uafhængigt af den tredjemand, som har givet bryggeriet denne autorisation. Dette er tilfældet for så vidt angår en tilladelse til at udnytte et patent, et varemærke eller en fremstillingsproces tilhørende denne tredjemand.
- 24 Det følger heraf, at et bryggeri, der befinder sig i en situation som den, Brasserie Bouquet befinder sig i, som fremstiller øl i overensstemmelse med en medlemskabsaftale, ikke opfylder den betingelse, der fremgår af artikel 4, stk. 2, i direktiv 92/83, om, at driften ikke må være på licens. Dels har bryggeriet nemlig, i medfør af denne aftale, retten til at benytte sin medkontrahents varemærker. Dels har bryggeriet tilladelse til at fremstille sin øl efter den fremstillingsproces, der tilhører ICO 3B SARL, eftersom bryggeriet i overensstemmelse med den nævnte aftale drager fordel af ICO 3B SARL's knowhow, som gives i dokumentet med overskriften »Cercle des 3 brasseurs' bible«, der navnlig indeholder en beskrivelse af fremstillingen og metoderne til fremstilling af øl i mikrobryggeri.
- 25 Henset til det ovenstående skal det forelagte spørgsmål besvares med, at betingelsen i artikel 4, stk. 2, i direktiv 92/83 – hvorefter et bryggeri ikke må drives på licens – med henblik på anvendelsen af den reducerede punktafgiftssats på øl, ikke er opfyldt, hvis det pågældende bryggeri fremstiller øl i overensstemmelse med en aftale, i medfør af hvilken det har tilladelse til at benytte tredjemands varemærker og fremstillingsproces.

Sagens omkostninger

- ²⁶ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tiende Afdeling) for ret:

Betingelsen i artikel 4, stk. 2, i Rådets direktiv 92/83/EØF af 19. oktober 1992 om harmonisering af punktafgiftsstrukturen for alkohol og alkoholholdige drikkevarer – hvorefter et bryggeri ikke må drives på licens – med henblik på anvendelsen af den reducerede punktafgiftssats på øl, er ikke opfyldt, hvis det pågældende bryggeri fremstiller øl i overensstemmelse med en aftale, i medfør af hvilken det har tilladelse til at benytte tredjemands varemærker og fremstillingsproces.

Underskrifter